

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2XObdo/237/2018
Identifikačné číslo spisu: 3112226163
Dátum vydania rozhodnutia: 04.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3112226163.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpený zamestnancom Mgr. Martinom Divincom, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 11C/360/2012, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 15. apríla 2015, č. k. 17Co/130/2015-149, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a .

II. Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín ako súd prvej inštancie rozsudkom z 11. decembra 2014, č. k. 11C/360/2012-106 zamietol žalobcu i návrh na prerušenie konania. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal, rovnako nepriznal žalobkyňi náhradu trov odvolacieho konania.

2. Žalobkyňa sa domáhala proti žalovanej zaplata náhrady majetkovej škody vo výške 175 eur a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 608,52 eur z titulu nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Trenčín. Nesprávny úradný postup exekučného súdu odôvodňovala žalobkyňa nedodržaním zákonom stanovenej 30-dňovej lehoty na rozhodnutie o jej návrhu na zmenu exekútora a v bezdôvodnej nečinnosti (zbytočnými priet'ahmi) v konaní, keď exekučný súd konal nesústredene a rozhodnutie vydal až po veľmi dlhej dobe.

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že exekučný súd v konaní pod sp. zn. 23Er/3313/2003 nebol povinný rozhodnúť o návrhu oprávnenej (žalobkyne) na zmenu exekútora v lehote 30 dní od doručenia návrhu, teda od 22.11.2010, nakoľko ust. § 44 ods. 6 Exekučného poriadku (v spojení s § 238 ods. 1, ods. 2 Exekučného poriadku) v znení účinnom do

31.08.2005 žiadnu lehotu na vydanie takého rozhodnutia neupravovalo. Bolo teda nesprávne tvrdenie žalobkyne, že došlo k omeškaniu viac ako 330 dní. Túto lehotu zároveň žalobkyňa zjavne vypočítala do vydania opravného uznesenia k uzneseniu, ktorým došlo k zmene súdneho exekútora. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie zohľadnil aj to, že žalobkyňa v období september a november 2010 iniciovala značne vysoký počet podaných návrhov na zmenu exekútora v exekučných konaniach vedených na Okresnom súde Trenčín. V prípadoch, keď jediná spoločnosť iniciovala konanie v stovkách až tisíckach typov o obdobných veciach, je nevyhnutné vziať daný fakt do úvahy, a to smerom ku kritériá posudzovania prietáhov a v záujme ochrany práv a slobôd iných. Túto skutočnosť bolo teda potrebné zohľadniť pri posudzovaní kritéria faktickej zložitosti veci, o ktorej súd koná a kritériá správania žalobkyne ako účastníka súdneho konania. Vzhľadom k vyššie uvedenému súd prvej inštancie dospel k záveru, že postupom exekučného súdu nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu spočívajúcom v prietáhoch v konaní. Ak tento základný predpoklad zodpovednosti za škodu nebol naplnený, tak žalobkyni nevzniklo právo na náhradu škody z takto uplatňovaného dôvodu. Pokiaľ chýba nesprávny úradný postup, bolo bez právneho významu preskúmať ostatné podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorými sú vznik škody a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou. Žalobkyňa tiež nepreukázala vznik škody (majetkovej ujmy), keď vyúčtované režijné náklady nemôžu byť považované za faktickú škodu, pretože sú vynakladané na celkovú podnikateľskú činnosť žalobkyne, ktorá je podnikateľským subjektom, a preto náklady vynakladané v príčinnej súvislosti s realizáciou predmetu jej obchodnej činnosti nemožno považovať za škodu. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie považoval žalobu v celom rozsahu za nedôvodnú.

4. Na odvolanie žalobkyne proti prvoinštančnému rozsudku Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, rozsudkom z 15. apríla 2015, č. k. 17Co/130/2015-149, rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

5. Odvolací súd z obsahu spisu a vykonaného dokazovania zistil, že prvoinštančný súd vo veci vykonal dostatočné dokazovanie, riadne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvého stupňa sa veľmi podrobne zaoberal časovou následnosťou jednotlivých úkonov v exekučnej veci, kde bol oprávnený navrhovateľ (vec 23Er 3313/2003) a zistil, že o žiadosť o udelenie poverenia bolo rozhodnuté v zákonnej lehote, a v prípade rozhodovania o návrhu na zmenu exekútora Exekučný poriadok nestanovuje pre súd žiadnu lehotu. Pokiaľ ide o konštatovanie prietáhov, tak súd prvého stupňa podrobne vyložil, z akého dôvodu časové rozdiely medzi jednotlivými úkonmi exekučného súdu nemohol posudzovať ako prietahy a ako nesprávny úradný postup okresného súdu, s čím sa aj odvolací súd stotožnil. Za správny považoval odvolací súd aj výrok prvoinštančného rozhodnutia, ktorým bol zamietnutý návrh na prerušenie konania a s jeho dôvodmi sa stotožnil podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobkyňa, ktorá jeho dôvodnosť odôvodnila dovolacím dôvodom uvedeným v § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p., v spojení s procesnými vadami konania podľa § 237 písm. g/ a f/ O. s. p. (t. j. že rozhodoval vylúčený sudca, súčasne, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom).

7. Vo vzťahu k vade konania spočívajúcej v tom, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, žalobkyňa uviedla, že existujú objektívne dôvody, pre ktoré sú všetci sudcovia okresného súdu vylúčení. Vec mala byť preto postúpená inému okresnému súdu. Odňatie možnosti konať pred súdom vzhľadom na to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je prekvapivé, pretože popiera konštantnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, je založené na tvrdeniach, ktoré sú sofistickým odôvodnením nespravodlivosti, je v rozpore so zákonom a ústavnou úpravou. Za odňatie možnosti konať pred súdom považovala aj to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, nakoľko nie je dostatočne odôvodnené. V konaní bola podľa jeho názoru porušená aj základná zásada civilného procesu - kontradiktórnosť konania, keď súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na skutočnostiach a právnych argumentoch, ku ktorým sa nemohla vyjadriť s cieľom ovplyvniť súdne konanie vo svoj prospech.

8. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení žalobkyňa dovolaciemu súdu navrhla, aby rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušila a vec vrátila prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Pre prípad úspechu si uplatnila náhradu trov dovolacieho konania.

9. K dovolaniu žalobkyne sa žalovaná nevyjadřila.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p., preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

11. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p..

12. Dovolanie možno podať iba ak to výslovne zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [§ 238 O. s. p. (pokial' ide o rozsudok) a § 239 O. s. p. (pokial' ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (§ 237 ods. 1 O. s. p.). Dovolaním z dôvodov uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p. je možné napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo na povahu predmetu konania. Prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. nie je daná tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd uvedených v tomto ustanovení. Dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je v tomto prípade prípustné iba vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j. ak sa stali skutočnosťou, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa v rozhodnutí (postupe) odvolacieho súdu. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (§ 242 O. s. p.).

13. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej zmenený (odsek 1), resp. v ktorých sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (odsek 2) a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým prvoinštančný súd vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (odsek 3).

14. Dovolaním napadnutý rozsudok nevykazuje znaky žiadneho z rozhodnutí podľa § 238 O. s. p., prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení vyvodit' nemožno.

15. Dovolateľka vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ O. s. p. v dovolaní nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy ani nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku preto nemožno vyvodit' ani z týchto ustanovení.

16. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobkyňa bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), súčasne, či v predmetnej veci rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p.).

17. K námietke žalobkyne podľa ktorej vo veci rozhodoval vylúčený sudca, dovolací súd uvádza, že žalobkyňa podala žalobu na Okresný súd v Trenčíne a namietla zaujatosť všetkých sudcov inak vecne a miestne príslušného súdu. Nadriadený Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 19. októbra 2012, č. k. 4NcC/65/2012-10 rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Trenčín JUDr. Viera Kumová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 11C/360/2012. Krajský súd správne konštatoval, že súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu účastníka súdneho konania, ktorý podá takýto návrh podľa § 15 O. s. p., a vylúčiť označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je iba povinnosť súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 27/98 z 25.03.1998).

18. Podľa ust. § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

19. Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa ust. § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, ktoré zahŕňa osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci, a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu. K vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania vecí môže preto dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranné rozhodovať.

20. Dovolací súd zo spisu rovnako ako Krajský súd v Trenčíne nezistil žiadne okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, zaujatosť namietaného sudcu okresného súdu. Namietaná sudkyňa nemala žiadny významný vzťah k veci, k účastníkom ani ich zástupcom podľa ust. § 14 ods. 1 O. s. p., ktorý by mohol predstavovať dôvod na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania danej veci. Dovolací súd sa preto stotožnil so záverom krajského súdu, že dôvodom na pochybnosti o nezaujatosti namietaného sudcu nemôžu byť ani úvahy žalobkyne založené na skutočnosti, že okresný súd svojím nesprávnym úradným postupom zapríčinil vznik škody na strane žalobcu, lebo táto skutočnosť sama o sebe nevypovedá nič o vzťahu namietaného sudcu k účastníkom a k prejednávanou veci a nemožno z nej odvodiť, že by bola spôsobilá ovplyvniť jeho nestranné rozhodnutie. Z uvedeného dôvodu námietka žalobcu o existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p., dôvodná nie je.

21. Žalobkyňa ďalej namietla, že v danom prípade jej bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu „prekvapivosti“ rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože popiera doterajšiu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, je založené na „tvrdeniach, ktoré sú sofistikovaným odôvodnením nespravodlivosti“ a je v rozpore so „zákonom a ústavou“. Žalobkyňa však neuviedla žiadnu konkrétnu procesnú situáciu v konaní pred odvolacím súdom alebo súdom prvej inštancie, ktorá by mohla založiť namietanú vadu konania. Abstraktné konštatovanie „v rozpore so zákonom a ústavou“, „sofistikované odôvodnenie nespravodlivosti“, „popieranie konštantnej judikatúry“, samé osebe nepredstavujú účinnú obranu, pretože chýbajú konkrétne argumenty zakladajúce presvedčivosť uvádzaných tvrdení. S účinnosťou od 15. októbra 2008 Občiansky súdny poriadok (jeho novela vykonaná zákonom č. 384/2008 Z. z.) v § 213 ods. 2 posilnil právo na spravodlivý proces tým, že strana sporu mala možnosť až po samotné rozhodnutie argumentovať a predvídať možné rozhodnutie súdu. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že strana sporu by nemala byť zaskočená možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby jej bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy. V danom prípade obidva sudy nižšej inštancie dospeli k rovnakým právnym záverom o nepreukázaní predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu nesprávnym úradným postupom.

Keďže odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných (nových) právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, nevznikla mu povinnosť vyplývajúca z § 213 ods. 2 O. s. p.. Preto dovolacia námietka žalobkyne, že išlo o tzv. prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu, nie je dôvodná.

22. Neobstojí ani námietka žalobkyne, že jej nebolo umožnené viesť kontradiktórne konanie (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), lebo sa nemohla vopred vyjadriť ku skutočnostiam a právnym argumentom, na ktorých súdy nižšieho stupňa založili svoje rozhodnutie. Žalobkyňa mala možnosť predniesť svoje argumentácie a vyjadriť sa ku všetkým vo veci rozhodujúcim otázkam, a to v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, čo aj urobila, a teda svoj vplyv na konanie uplatnila. Odvolací súd sa s jej odvolacími námietkami zaoberal a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa s nimi preukázateľne vypořiadal. Dovolací súd poukazuje na to, že žalobkyňa v danej situácii dosiahla cestou riadneho opravného prostriedku sledovaný účel (vplyv na konanie). Jej tvrdenie o odňatí možnosti konať pred súdom z tohto dôvodu preto nemá žiadne opodstatnenie (por. R 39/1993).

23. Vo vzťahu k žalobkyňi tvrdenej vade konania spočívajúcej v nedostatku riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších inštancií zodpovedajú zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí (§ 157 ods. 2 O. s. p., § 211 ods. 2 O. s. p.), a preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, čoho sa žalobkyňa domáhala, aký bol doterajší priebeh konania, aké stanovisko k prejednávanej veci zaujala žalovaná, uviedol zistený skutkový stav, opísal, ktoré dôkazy vykonal, čo bolo nimi preukázané, citoval príslušné ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z., ktorými sa riadil a z ktorých vyvodil svoje právne závery a ním prijaté právne závery aj dostatočne vysvetlil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie tak nemožno považovať za nepreskúmateľné. Rovnako aj odvolací súd reagoval na námietky žalobkyne uvedené v odvolaní a náležite vysvetlil, prečo sa s nimi nestotožnil. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu preto dalo odpoveď na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom konania.

24. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na stanovisko publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. V súlade s vyššie uvedeným je však zrejmé, že o taký prípad v danej veci nejde, lebo rozhodnutia súdov nižších inštancií obsahujú zásadné vysvetlenia dôvodov podstatných pre ich rozhodnutia. Žalobca preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobkyne proti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti podľa § 237 ods. 1 O. s. p.. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu, ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C. s. p.).

26. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p.

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.